

บทที่ 7

ความเจ็บป่วยของผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังในสังคมไทย

ความหมายของโรคพิษสุราเรื้อรังที่ได้กล่าวในบทที่ผ่านมา ได้ทำให้เราเห็นการดื่มสุราทั้งในชีวิตประจำวันและในวาระโอกาสพิเศษของผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังที่เข้ารับการรักษาในคลินิกรุ่งอรุณ โดยที่ผู้ป่วยเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยอยู่ท่ามกลางความเสี่ยงต่อที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากการดื่มที่เกิดขึ้นจากบริบททางสังคมวัฒนธรรมในชีวิตของพวกเขาเองได้ ผู้เขียนจะได้เข้าไปมีส่วนรู้เห็นถึงความเสี่ยงและอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ชีวิตและเรื่องเล่าความเจ็บป่วยของผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังซึ่งจะช่วยตอบคำถามว่าทำไมผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังของคลินิกนี้ส่วนใหญ่ยังคงดื่มสุราอยู่ ทั้งที่เจ็บป่วยและทุกข์ทรมานกับโรคนานหลายขวบปี โดยจะพิจารณาถึงสาเหตุของการดื่มสุรา เส้นทางที่ทำให้นักดื่มต้องกลายมาเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ตลอดจนความทุกข์ยากระหว่างเจ็บป่วย อันเป็นผลมาจากความเจ็บป่วยของสังคม เช่น ปัญหาความยากจน การตกงาน ปัญหาการหย่าร้าง และปัญหาอื่นๆ ที่เป็นเหตุให้ผู้คนหันมาดื่มสุรามากจนเกินขนาด ในขณะเดียวกัน ปัญหาสุราดังกล่าวยังทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกจำนวนมากเช่นกัน (ดูในบทที่ 4) จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาสุราเป็นตัวชี้วัดความไร้ระเบียบเชิงศีลธรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

ในส่วนแรกจะเป็นการกล่าวถึง ประสบการณ์ชีวิตประจำวันของผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังที่การดื่มสุรามีความสัมพันธ์กับสถานภาพและบทบาททางสังคมของพวกเขาด้วย เช่น ผู้มีอาชีพที่ต้องอาศัยแรงงานและจำเป็นต้องใช้สุราเป็นเครื่องชูกำลังหรือผ่อนคลายความอ่อนล้าจากการทำงานหนัก หรือแม้บางคนก็เชื่อว่าการดื่มสุราหรือยาต้องเหล้ามีความสำคัญในการบำรุงมดลูก บำรุงผิวพรรณ ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง นอกจากนี้เรายังพบว่า ผู้ป่วยบางคนยังต้องประสบกับสภาวะล้มเหลวในชีวิตเนื่องจากไม่สามารถทำตามความคาดหวังที่สังคมกำหนดได้ แม้ว่าพวกเขาจะพยายามอย่างหนักแล้วก็ตาม พวกเขากลับถูกทำให้แปลกแยก โดดเดี่ยว จนท้ายที่สุดต้องหันมาพึ่งพาสุราเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่รัดตรึงพวกเขาไว้ ดังนั้นเรื่องราวความเจ็บป่วยของผู้คนจึงเป็นภาพสะท้อนของความเจ็บป่วยของสังคม ดังเรื่องราวของคนเหล่านี้

เรื่องราวของทงมี

ทงมีเป็นผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังอีกคนหนึ่งที่ดีางชีวิตร่วมกับโรคพิษสุราเรื้อรังมากกว่า 4 ปี โดยที่ยังไม่เคยหยุดดื่มสุราเลยแม้แต่วันเดียว วันนี้ทงมีเดินเข้ามาในคลินิกรุ่งอรุณพร้อมกับกลิ่นตลบอบอวลของสุราที่ติดตัวเขามาทำให้พยาบาลหน้าห้องตรวจไม่จำเป็นต้องซักอาการว่าหยุดดื่มหรือยัง พยาบาลหลายคนรู้จักเขาดีว่าเป็นคนไข้ที่มารับยาอย่างสม่ำเสมอแต่ก็ไม่สามารถเลิกดื่มสุราได้ เขาถูกจัดให้เป็นคนไข้ที่อยู่จนครบการรักษาแต่ไม่สามารถเลิกดื่มสุราได้ โดยเขาบอกเล่าสภาวะของชีวิตและประสบการณ์ทางสังคมของตนเองจากเรื่องเล่าความเจ็บป่วยไว้ดังนี้

ทงมีเป็นช่างก่อสร้างวัย 41 ปี เขาเกิดและเติบโตอยู่ในครอบครัวที่มีญาติพี่น้องประกอบอาชีพกรรมกรก่อสร้างเป็นส่วนใหญ่ ในวัยเด็กทงมีเห็นว่าตนเองเหมาะที่จะทำงานมากกว่าจึงไม่ได้เรียนต่อ เขาออกมารับจ้างทั่วไปตามสวนแถวบ้านด้วยค่าจ้างวันละ 10 บาทเท่านั้น ในขณะที่น้องสาวของเขาสามารถเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และทำงานอยู่ที่โรงพยาบาลแห่งนี้ด้วย

ทงมีได้รับการชักชวนจากป้าของเขาให้ไปเป็นจับกังเมื่ออายุได้ 15 ปี เขามีหน้าที่ในการ “โกยหินโกยทราย ขับลิปต์ขนปูน ค่าแรงวันละ 40 บาท” ทงมีเรียนรู้งานได้หลายอย่างเขาจึงได้เลื่อนตำแหน่งเป็นช่างใน 3 ปีต่อมา แต่เขาไม่ค่อยชอบเป็นช่างเท่าไรนัก เขาว่า “เขาค้นให้ผมมาเป็นช่างแต่ทำจับกังก็ได้ 60 เท่ากัน จับกังสบายกว่า ช่างยากกว่าต้องใช้สมอง” ในช่วงหลังเลิกงานเพื่อนของทงมีจะจับกลุ่มตั้งวงดื่มเหล้าขำกันเพื่อผ่อนคลายความอ่อนล้าจากการทำงานหนัก และพูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องราวต่างๆ ในกลุ่มคนงานชายก่อนแยกย้ายกันกลับบ้าน พวกเขาใช้วิธีการแบ่งจ่ายค่าสุรากันทำให้ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไม่หนักเกินไปจึงสามารถดื่มสุราได้ทุกวัน

ในช่วงที่ทงมีไปรับงานก่อสร้างที่กรุงเทพฯ เขาได้รู้จักกับสมใจเพื่อนร่วมงานใหม่ซึ่งเป็นคนจังหวัดขอนแก่น ทั้งคู่ตกลงใจที่จะแต่งงานและแยกบ้านออกมาอยู่ด้วยกันฉันสามีภรรยาในบริเวณบ้านของพ่อแม่ และมีลูกด้วยกัน 2 คน ลูกสาวคนโตเป็นผู้หญิง ส่วนคนเล็กเป็นผู้ชาย

เมื่อภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นแต่รายได้ของทั้งคู่ก็ยังคงเท่าเดิมทำให้ทั้งคู่ต้องกินอยู่กันอย่างประหยัด ทงมีเริ่มเล่นแชร์เพื่อนำเงินที่ได้มาจ่ายเป็นค่าเทอมให้กับลูกทั้งสองคน ลูกคนโตจบชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพที่วิทยาลัยเทคนิคใกล้บ้าน เธอขยันมากกลางวันเป็นเสมียนที่โรงสีแห่งหนึ่งส่วนช่วงเย็นก็ไปรับจ้างเป็นผู้ช่วยทันตแพทย์ที่ร้านทำฟันในเขตอำเภอเมือง ส่วนลูกชายของทงมีหลังจบชั้นมัธยมศึกษาที่ 3 ก็ไม่ได้เรียนต่อและออกมาเป็นลูกจ้างที่ร้านรับล้างรถแห่งหนึ่ง ทงมีเป็นห่วงลูกชายคนเล็กมากที่สุดเพราะเขายังไม่สามารถรับผิดชอบตนเองได้ ไม่ค่อย

ชอบกลับบ้าน และมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเล่นตามประสาวัยรุ่นกับญาติพี่น้องแถวบ้าน อยู่เสมอ

เมื่อ พ.ศ. 2548 พ่อแม่ของทองมีเริ่มชราขึ้นทุกทีไม่สามารถทำงานก่อสร้างเหมือนเช่นที่เคยทำในอดีตได้ จึงหันมาเปิดร้านขายของชำแทน ทำให้รายได้ของทองมีที่เคยชักหน้าไม่ถึงหลัง ก็เริ่มยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น เพราะสามารถนำข้าวของที่จำเป็นจากร้านของพ่อแม่มาใช้ก่อนได้ รวมถึงค่าสุราที่เขาต้องจ่ายด้วย และค่านำเงินค่าแรงที่ออกทุกๆ 15 วันมาจ่ายคืนภายหลัง ทำให้ทั้งคู่พอมีเงินเก็บที่จะต่อเติมบ้านที่ยังคาราคาซังอยู่

หนึ่งปีต่อมา มีเรื่องราวไม่คาดฝันเกิดขึ้นกับทองมี เมื่อเขาทราบจากเพื่อนว่าภรรยาของเขามีชู้ ด้วยความโมโห ทองมีตัดสินใจไล่ภรรยาของเขาออกจากบ้านไปโดยไม่ไถ่ถามความจริง หลังจากสมใจถูกไล่ออกจากบ้านไป เขาเริ่มดื่มสุราหนักขึ้นเรื่อยๆ และเริ่มปลื้มตัวมาดื่มคนเดียวที่บ้านเพราะความเสียใจ ในแต่ละวันที่ผ่านไปทองมีจะเมาจนหลับไปและตื่นขึ้นมาดื่มใหม่อยู่อย่างนี้เป็นสัปดาห์ เขาเริ่มมีอาการพ้อคลั่งจนไม่สามารถทำงานได้อีกแล้ว

ผมคิดว่าเขาคงไม่กลับมาแล้ว เราก็อยากจะลืมๆ มันไป สร้างอะไรกันมาก็ตั้งมาก เลยกินทั้งวันทั้งคืนเลย ไม่อยากรับรู้อะไร ผมกินหนักเลย ไม่อยากไปเรียกเพื่อนแล้วมันไกล กินคนเดียวก็สบายใจกว่าด้วย ตอนนั้นไม่ได้ทำงานก็ไปซื้อเหล้าแม่มากินก่อนกินไปกินมากลมเดียวก็ไม่พอ ไม่เมาก็เริ่มกินเยอะขึ้น ที่นี้มันกลายเป็นว่าเราบ้าไปเลย เห็นพวกผีหน้าตาน่ากลัวทั้งนั้นมันมาชี้หน้าด่าผม เราก็รำคาญมันโง่เลยอาละวาดขึ้นมา (ทองมี สัมภาษณ์เดือนธันวาคม 2551)

น้องสาวของทองมีนำตัวเขาส่งไปยังตึกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลแห่งนี้ และผลัดเปลี่ยนกันมาช่วยดูแลเขาในขณะที่ป่วย หลังออกจากโรงพยาบาลทองมีถูกส่งมารักษาต่อใหม่ที่คลินิกรุ่งอรุณ ทองมีตัดสินใจไปตามภรรยากลับมาอยู่ด้วยกัน เขาว่า “สงสารลูก คิดเรื่องนี้บางครั้งถ้าผมไม่ได้กินยา กินนอนไม่หลับเหมือนกัน มันทำให้ผมเครียด เขาบอกว่าเขาไม่ได้มีชู้ แต่เขาโดนข่มขืน ผมก็ไม่ค่อยแน่ใจ แต่ก็ทำใจได้แล้ว ให้เขามาอยู่รวมกับลูกดีกว่า”

เพื่อไม่ให้เขากลับไปดื่มสุราตามที่แพทย์สั่งอีก พี่น้องของเขาจึงสั่งพ่อแม่ไม่ให้ขายสุราให้เขาอีก ทว่าร้านสุราในหมู่บ้านไม่ได้มีแค่ร้านเดียว เมื่อถูกสั่งห้ามขายสุราให้ ทองมีจึงหาทางเลี่ยงไปซื้อร้านอื่นแทน แต่อย่างไรก็ดีความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ทำให้ทองมีต้องปรับเปลี่ยนวาระการดื่มจากที่เคยดื่มมากจนเสียนาน เขาก็เริ่มเปลี่ยนมาดื่มแต่เฉพาะวันที่เขาไม่มีงานเท่านั้น

ผมกินมา 4 วันแล้ว เมื่อเช้าก็กินมาเป็กละ 10 บาทแล้วกินข้าวมาที่นี้ เดี่ยวเปิดงานผมก็ไม่กินแล้ว ทำงานจะกินยาอย่างเดียว บางทีไม่กินยานอนไม่หลับ เหมือนมีคนมาพูดอยู่ในหูมันก้องไปหมด แฟนบอกว่าผมมีสภาพเหมือนคนบ้า ผมเลยกินเหล้าเฉพาะตอนหยุดงาน 3-4 วันก็กินมันทั้งวันเลย นอนพักผ่อนฟื้นมาแล้วกินใหม่ พอจะเปิดงานก็ต้องรีบมาเอายา ผมขาดยาไม่ได้เลย ไม่อย่างนั้นก็ทำงานไม่ได้ (ทองมี สัมภาษณ์ เดือนธันวาคม 2551)

เรื่องของฉัตรชัย

ฉัตรชัยชายวัย 42 ปี เกิดที่จังหวัดสมุทรสงคราม เดิมของเขาขายกาแฟโบราณ ส่วนแม่รับจ้างถางหญ้าและตัดใบตองไปขายที่ตลาด ฉัตรชัยเริ่มดื่มสุราตอนที่เขาเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพที่วิทยาลัยเทคนิคแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ไม่ไกลจากจังหวัดสมุทรสาคร ทุกวันหลังเลิกเรียนเขาจะดื่มเหล้าขาวผสมน้ำแดงกับเพื่อนๆ เมื่อจบการศึกษาเขาไปทำงานรับจ้างเป็นช่างยนต์และช่างประปาที่กรุงเทพฯ เมื่ออายุได้ 20 ปี เขาแต่งงานกับซิดชนกสาวโรงงานชาวสมุทรสงคราม เขาลงทุนทำโรงเรือนหลายแสนบาทเพื่อทำสัญญารับจ้างเลี้ยงไก่เนื้อกับบริษัทการเกษตรแห่งหนึ่ง เขาจะได้รับค่าจ้างเลี้ยงไก่ 1 หมื่นตัวประมาณ 30,000 บาท ในระยะเวลา 45 วัน เวลาที่ว่างเว้นจากการเลี้ยงไก่เขาจะไปรับจ้างปอกมะพร้าว

ตีสี่ให้ข้าวไก่แล้วก็รีบไปกินข้าว แล้วก็ไปปอกมะพร้าว เย็นก็กลับมาเลี้ยงไก่แล้วหิ้วน้ำตอนเที่ยงคืน วนเวียนอยู่อย่างนี้แทบไม่มีเวลาพัก ก็ได้พวกปอกมะพร้าวนี่แหละ เขาแนะนำว่าเหล้าเิง กระแทกเข้าไปช่วยได้ เหมือนจะทำให้เลือดเราสูบฉีดดีขึ้น เหงื่อออก มีกำลังไปต่อได้ ใหม่ๆ มันก็ไม่ติดหรอกครับ เวลามันนานๆ เข้าก็หนัก พอได้เวลามันจะอ้วก ทรมาน ก็ต้องกิน... ผมกินเรื่อยๆ จากวันละกักเป็นวันละแบน ต่อมาก็วันละขวด บางวันก็ขวดกว่า เพิ่มปริมาณขึ้น (ฉัตรชัย สัมภาษณ์ เดือนมีนาคม 2552)

เมื่อเห็นว่าธุรกิจรับจ้างเลี้ยงไก่ไปได้ดีเขาจึงขยายโรงเรือนและเพิ่มไก่เป็น 2 หมื่นตัว ทว่าผลกลับไม่เป็นอย่างที่คิด โรคระบาดทำให้ไก่ตายเป็นจำนวนมาก แม้ฉัตรชัยจะไม่ต้องแบกรับภาระจากไก่ตายแต่บริษัทผู้จ้างก็ไม่อาจจ้างฉัตรชัยต่อไปได้ทำให้เขาขาดรายได้หลักไป และแม้

จะเลิกเลี้ยงไก่แต่พฤติกรรมการดื่มสุราของคงอยู่เช่นเคย ต่อมาฉัตรชัยมารับจ้างเป็นผู้ช่วยพ่อครัวที่ร้านโต๊ะจีนในเขตจังหวัดสมุทรสาครทำให้เขาต้องเดินทางไปทั่วประเทศและยิ่งดื่มหนักขึ้น

ผมทำโต๊ะอยู่ 2 ปี บางทีก็ไปนคร (ศรีธรรมราช) ชุมพร แล้วก็แถวบ้าน ทำทั่วประเทศ กินทั้งวันเหล้าของเก่าแก่บ้าง เหล้าเราซื้อไปเองบ้าง กลางวันก็ต้องไปเตรียมของไว้ก่อนออกรถบางทีก็ไปเที่ยงคืนตีสองก็ต้องไป เหลือของเล็กน้อยไว้ทำที่โน่นนี่หมายถึงโต๊ะที่กินตอนเช้า แต่ถ้าช่วงที่งานเช้าซุกๆ บางทีไม่ได้นอน สามวันสามคืน กินแต่เหล้า ธรรมดาถึงกินก็ยิ่งง่วง นี่กินไปคุยไปก็เพลิน มีเพื่อนด้วยวันหนึ่งสามคนก็ต้องมีสามขวดกว่า จิบกันไป ทำกันไป คุยกันไป เล่นกันไป ก็ช่วยกันทำเก่าแก่ก็ให้เป็นงานๆ หนึ่งก็เป็นพัน บางทีก็ไม่ถึง อยู่ที่จำนวนโต๊ะ เราเหนื่อยน้อยเหนื่อยมาก ไปไกลก็เป็นพัน แต่งานก็ไม่สบายหรอก กว่าจะไปถึงประมาณสามสี่ทุ่ม กว่าจะได้นอน ถ้าไปโรงเรียนกินนอนในห้องเรียน ถ้าไปตามบ้านบางคนกินนอนบนรถ บางทีเอาเสื้อมาปูนอนใต้รถก็มี กว่าจะได้กินข้าว กว่าจะได้นอนก็ต้องตีหนึ่งตีสอง แล้วตีสาม ตีสี่ ก็อาบน้ำเตรียมของอีก (ฉัตรชัย สัมภาษณ์เดือนมีนาคม 2552)

แม้ไม่มีงานฉัตรชัยก็จะไปซื้อเหล้าเซียงซุนมาดื่มกับเพื่อนแถวบ้านที่ร้านค้าใกล้บ้าน และมักกลับมาดื่มต่อคนเดียวที่บ้านเสมอ การนอนหลับไม่เป็นเวลาทำให้เขาทำงานนี้ต่อไปอีกไม่ไหว เมื่อ 2-3 ปีที่ผ่านมาเขาและภรรยาตัดสินใจซื้อโรงเรียนไก่ทำร่องสวนมะลิแทน ฉัตรชัยเสียเงินไปกับการดื่มสุรามากว่า 200 บาทต่อวัน บวกกับมีภาระต้องส่งเสียลูกสาวที่กำลังเรียนแผนกบัญชีของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ทำให้ภรรยาของฉัตรชัยต้องเป็นคนบริหารเงินเองและต้องหาช่องทางเพิ่มรายได้ด้วยการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วยกับกลุ่มแม่บ้านสมุทรสงครามในเวลาว่าง ช่วยให้มีรายได้เพิ่มให้ครอบครัวอีกเดือนละ 2,000 บาท

ต้นปี พ.ศ. 2551 ฉัตรชัยตัดสินใจดื่มน้ำอย่างเด็ดขาดด้วยตัวเองทำให้เกิดอาการหมดเรี่ยวแรงลุกเดินไม่ไหวและหมดสติ “ผมลองหักดิบแล้วอยู่ๆ มันกระตุกไปเฉยๆ มีอาการตื่นผวา บางทีหูแว่วเหมือนจะเพี้ยน บางทีก็เพ้อ เห็นนั่นเห็นนี่ กลัวตัวเองจะน็อก” ภรรยาส่งฉัตรชัยไปรักษาที่โรงพยาบาลกว่า 1 สัปดาห์ ก่อนที่แพทย์เจ้าของไข้จะส่งตัวเขามาเลิกสุราที่คลินิกรุ่งอรุณ ในช่วงนั้นเขาไม่แตะต้องสุราแต่เลือกที่จะทำงานหนัก ไม่ออกจากบ้าน และรับประทานยาตามแพทย์สั่งตลอด 6 เดือน เมื่อไม่มีอาการนำเป็นห่วงเขาก็เริ่มออกไปงานเลี้ยงแทนภรรยาอีกครั้งและ

เริ่มดื่มสุราอีก “ไปงานสังคมคนโน้นส่งคนนี้ส่ง โน่นก็เพื่อน ไม่รับก็น่าเกลียดก็ต้องรับ รับหลายๆ งาน เข้าก็เริ่มชินก็กลับไปกินต่อ นี่ก็ไม่รู้จะมีครั้งที่สามหรือเปล่าหรือว่าจะตายก่อนก็ไม่รู้”

เรื่องของนาวิน

นาวินชายวัย 53 ปี ในวัยเด็กพ่อของเขามีอาชีพขายเรือขายหอยทอดส่วนแม่รับจ้างเก็บผลผลิตตามสวน เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นาวินย้ายไปรับจ้างเลือกปลากับพี่ชายที่จังหวัดระนองได้ค่าแรงเดือนละ 200-600 บาท จนอายุ 17 ปี ก็เริ่มฝึกออกเรือ ทำอวน ขว้างอวน เก็บลวดสลิง เก็บปลามาตองในห้องเย็นเตรียมเข้าฝั่ง ในเรือที่เขาไปทำงานมีผู้ชายเพียง 5-6 คน มีได้เป็นผู้คุมเรือและเป็นตัวแทนของเจ้าของ แก่ หลังเลือกปลาเสร็จก็ไม่มีกิจกรรมอื่นให้ทำนอกจากกินข้าว นั่งๆ นอนๆ อยู่เช่นนี้เป็นเวลาอย่างน้อย 5 วัน เมื่อเข้าฝั่งที่อ่าวไทย หัวหิน ชะอำ หาดเจ้าสำราญ เกาะเสม็ด เกาะกง เกาะกูด ฯลฯ ได้จะนำเงินที่ขายปลาได้มาให้ลูกน้องเบิกสำหรับกินใช้ต่อไป หลังรอนแรมกลางทะเลเป็นแรมเดือนได้จะนำเงินมาให้เจ้าของที่ฝั่งในช่วงเวลา 2-3 พุ่มถึงตี 3 ของวันรุ่งขึ้น ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ลูกเรือจะมีเวลาไปซื้อของกินของใช้ก่อนออกจากฝั่ง ชีวิตการทำงานหนักในเรือที่ต้องได้คลื่นลมกลางทะเล การดื่มนับว่าเป็นกิจกรรมสันทนาการที่ดี นาวินเล่าว่าการดื่มสุราบนเรือเป็นแบบตัวใครตัวมันเพื่อหลีกเลี่ยงการทะเลาะกันว่าใครออกเงินมากน้อย แรกๆ นาวินดื่มเหล้าและเปลี่ยนมาดื่มเชียงซุนเพราะถูกกว่า

เมื่ออายุ 18 ปี นาวินแต่งงานกับศรีเพื่อนบ้านมีลูกด้วยกัน 3 คน และตัดสินใจเล็กเป็นลูกเรือที่ทำมานานกว่า 20 ปี “ไปไม่ไหว งานมันหนัก อายุก็เยอะแล้ว ขึ้นปลาทีหนึ่งก็ไม่ไหว เดียวนี้คนไทยไม่มีใครเอาเรือตั้งเกเลย มีแต่พม่าทั้งนั้น งานมันหนัก ค่าตอบแทนน้อย” นาวินกลับมาบวชที่บ้านและสึกออกมารับจ้างทำสวนแถวบ้านค่าแรงวันละ 35 บาท หากว่างก็จะไปหารายได้เสริมด้วยการขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้าง

ได้วันละ 200 กว่าบาท แต่ไม่คุ้มหรรอรถชน 30 กว่าครั้งเจ็บไป 360 กว่าเข็ม ขนที่หนึ่งแทบตายร่างกายไม่ไหว ไปส่งคนตอนขากลับเราบิดให้ทันคิว ช่วงนั้นกินเหล้าด้วย ขนดั่งเด็งหัก เป้าตาก็แตกมองเห็นเป็น 2 ชั้น ตรงนี้บุบเลย (เขาชี้ที่ร่องรอยตรงใต้ตามีแผลเป็นสีแดงคล้ำกินบริเวณกว้างจนถึงโหนกแก้ม) รักษาตั้ง 3 เดือนกว่าจุกเบ้ไปเลย รถกระบะบรรทุกไม้ชนแล้วหนี เราต้องมาโรงพยาบาลรักษาเองทั้งนั้น (นาวิน สัมภาษณ์เดือนกุมภาพันธ์ 2552)

นาวินกับสภาพร่างกายที่ไม่สมบูรณ์เข้าทำงานเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ตลาดน้ำแถวบ้านงานเช้า 6 โมงเย็นเลิก 6 โมงเช้า และยังคงดื่มสุรานั้นทุกวัน

ช่วง 2 ปีหลังนี้พกติดตัว ไม่กินไม่ได้มือสั้น ยกของไม่ไหว หหมดแรง ก็ต้องกินเข้าไป จนกว่าจะหลับ ตื่นมาก็กินเหล้าก่อนล้างหน้าถึงไปทำงานไหน ที่ทำงานเขาไม่รู้ว่าเราติดเหล้า พอรู้ก็ห้ามกิน แต่ก็แอบซ่อนไว้ตามกระเป๋ากางเกงบ้าง เหน็บหลังบ้าง บางทีก็ซ่อนไว้ในร้านผลไม้ พอเขาเผอิญตาก็หยิบมากิน ทำอย่างนี้มาตลอด กินน้อยไม่ได้ ต้องกินให้เมา เชียงซุนไม่ถึงวันหอบ 3-4 ชั่วโมงก็หมดขวดแล้ว 4 ก็กินขวดหนึ่ง เลิกงานก็กลับมาอนตั่งปลูกตอนบ่ายสามโมงเย็น นอนกลางวันมันไม่เหมือนกลางคืน บ้านอยู่ใกล้ตลาดน้ำตรงท่ารถ เสี่ยงรถเสี่ยงเรือมันดัง กินให้มันเมาแล้วก็หลับไป ตื่นมาก็กินข้าวกินสักกั๊กแล้วก็ไปทำงานหมดแล้วกินใหม่ บางทีนอนแค่ครึ่งวันแล้วตื่นมากินใหม่ หลับไปสิบเดียว ก็นอนไม่พอแล้ว (นาวิน สัมภาษณ์เดือนกุมภาพันธ์ 2552)

นาวินเปลี่ยนจากการดื่มเชียงซุนที่ทำให้ตาและมาดื่มเบียร์ซึ่งมีราคาแพงกว่า แต่เขากลับรู้สึกว่าการดื่มเบียร์เป็นลังก็ยังไม่เมาเหมือนเชียงซุนจึงกลับมาดื่มเชียงซุนแล้วดื่มน้ำฝนตาม เพราะเชื่อว่าช่วยแก้อาการ ไม่นานนาวินก็เริ่มหิวแล้ว และควบคุมตัวเองไม่ได้ จึงถูกนำตัวส่งโรงพยาบาล

ตรุษจีนปีที่แล้ว ไม่รู้เข้ามาได้อย่างไร ได้ยินแต่เสียงในหูเหมือนมีลำโพงเล็กนิดเดียวมาอยู่ในหู ไม่รู้ใส่ไปได้ยังไง ตอนไหน เขาพูดที่ไหนๆ ก็ได้ยิน เขาเรียกไมโครชิพที่ฝังอยู่ในหูเราๆ จะได้ยินหมด เพราะบางทีเขามาติดตอนเราอนหลับตอนอยู่ยามที่ตลาดน้ำ ได้ยินมา 3 วันก็บอกให้หมอเอาวิทยุออกจากหู พอเอาออกมันก็หาย อยู่ตั้ง 5 วันกว่าจะส่งไปที่ห้องตรวจหู พอเอาลำโพงออก เครื่องขยายพูดอะไรก็ได้ยิน ไม่งั้นได้ยินก็ยุ่งให้เรารู้ พอเอาเครื่องออกใหม่ๆ ไม่ได้กินเหล้าก็กินข้าวไม่ได้ มือสั้น นอนอยู่บ้านทั้งวัน เดินออกไปไหนไม่ได้ แต่ตอนนี้ไม่เป็นอะไรแล้ว น้ำหนักขึ้นด้วยเมื่อก่อน 63 กิโลเดี๋ยวนี้ 70 แล้ว (นาวิน สัมภาษณ์เดือนกุมภาพันธ์ 2552)

หลังการเลิกดื่มสุรานั้นมีสุขภาพสมบูรณ์ขึ้น เขาพร้อมจะทำงานอีกครั้ง แต่เรื่องไม่
 ง่ายแบบนั้น “ตอนนี้ตกงานอยู่บ้าน จะกลับไปทำงานยามก็ไม่ได้แล้ว ตอนที่เราเข้าโรงพยาบาลก็มี
 คนทำแทนอยู่แล้ว เขายังไม่ออกเราก็ตกงาน งานอื่นก็ทำไม่ได้ เราย่างกายไม่ค่อยดี ทำงานหนักๆ
 ไม่ได้ ขับมอเตอร์ไซด์ก็ไม่ได้ มือสั่น จะไปพายเรือตลาดน้ำก็ไม่มีเรือ ถ้าแก่ก็จคงเต็มหมดแล้ว อยู่
 บ้านเฉยๆ มันเหงา บางทีก็หงุดหงิด” ปัจจุบันเขายังคงดื่มเหล้าขาวบ้างเล็กน้อย เพื่อคลาย
 ความเครียดจากการว่างงาน และรู้สึกผิดที่ไม่สามารถช่วยเหลือผู้เป็นภรรยาและปล่อยให้เธอ
 จากที่ต้องแบกรับภาระดูแลลูกๆ เพียงลำพัง

เรื่องของจำลอง

จำลองวัย 39 ปี เป็นพ่อค้าขายจนจตุคามรามเทพเพราะเชื่อว่าจะทำให้ของขายดีขึ้น
 เขาเกิดมาในครอบครัวที่พ่อมีภรรยาหลายคนทำให้แม่ของเขาต้องทำหน้าที่เสมือนเป็นหัวหน้า
 ครอบครัว ทุกวันแม่ต้องออกขายรองเท้าตามตลาดนัด จำลองช่วยแม่ค้าขายมาตั้งแต่เด็กทำให้เขา
 ยึดอาชีพนี้เรื่อยมาหลังจากเรียนไม่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพราะไม่ผ่านวิชาฟิสิกส์และพล
 ศึกษา ส่วนหนึ่งเพราะจำลองมีปัญหาความผิดปกติทางร่างกายคือเขาตะแคงเดินตั้งแต่กำเนิด แม้
 เขาจะเคยเข้ารับการผ่าตัดรักษาแล้วแต่อาการก็ยังไม่ปกติเหมือนคนทั่วไป จึงเป็นข้อจำกัดที่ทำให้
 เขาไม่สามารถร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนวิชาพลศึกษาได้

จำลองในวัย 20 ปีแต่งงานกับนุชเพื่อนสมัยเรียน เขาผ่อนรถหลักออกมารับซื้อ
 กะหล่ำปลีจากภาคเหนือมาขายตามจังหวัดต่างๆ ทั้งภาคกลางและภาคใต้ ต่อมาเพียง 1 ปีเขามี
 ลูกชายหนึ่งคน เมื่อลูกโตพอจะเข้าโรงเรียนได้จำลองและนุชตัดสินใจฝากลูกชายให้แม่ของจำลอง
 เลี้ยง และออกมาช่วยกันขายกะหล่ำปลีที่ตลาดใกล้บ้านเพื่อเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง

เมื่อ พ.ศ. 2540 เศรษฐกิจตกต่ำ เงินหมุนเวียนในธนาคารของจำลองมีปัญหาและไม่สามารถเก็บเงินลูกค้าได้ จำลองกลับมาค้าขายที่บ้านกับนุช และจับได้ว่านุชเป็นชู้กับลูกน้องที่เขา
 ไว้ใจและแอบถ่ายโอนเงินที่เก็บไว้สำหรับอนาคตไปหมด จำลองจึงขอแยกทาง เขาต้องมาขายของ
 ตามตลาดนัดด้วยร่างกายที่อ่อนแรง ไหวบ้างไม่ไหวบ้าง จากเดิมที่เคยดื่มสุรบ้างตามวาระโอกาส
 สำคัญหรือตามงานเลี้ยง เขาก็มาเริ่มดื่มมากขึ้น จนเกินขนาดเพียงเพื่อให้ลืมเรื่องที่เกิดขึ้นไป
 ชั่วขณะ “กลุ่มส่วนใหญ่กินคนเดียว ผมกินคนเดียวเป็นกัก พอหมดไปซื้อต่อ จนหลับไป บางทีก็ไป
 ตั้งร้านไม่ไหว เข้ามาปวดหัวก็ต้องถอนเป็นขวด” ระยะเวลาทำให้จำลองดื่มหนักขึ้นและเมาค้าง

ถ้ากินเหล้าอย่างเดียวนี่ไม่เมา ผมก็เลยดูมั่วด้วยคราวนี้ มันเป็นเท่าทวีคูณ เมาทั้งวัน ทั้งคืน 2-3 วันก็ไม่ยอมหลับ เริ่มมีหูแว่ว เหมือนเห็นภาพคนมาด่ามาว่าอย่างนี้ เราก็จะเอาปืนมายิงมันแล้ว ที่นี้เมามาเตือนสติไว้ก่อน ไม่อย่างนั้นก็ยิงแม่ไปแล้ว ตอนนั้น ตำรวจก็เอาน้ำขวดมาให้กิน แล้วก็ตักเตือนเราไป ผมก็บอกว่าผมเครียดหลายอย่าง เรื่องเมียเรื่องลูก (จำลอง สัมภาษณ์เดือนกุมภาพันธ์ 2552)

ต่อมาจำลองมีอาการแน่นหน้าอก เป็นตะคริวและชาตามตัว ไม่มีเรี่ยวแรง จึงมารักษาที่คลินิกเพื่อเลิกสูรยาอย่างจริงจัง ในระยะแรกของการรักษาจำลองยังคงกลับไปดื่มสุรบ้าง แต่ก็เมื่อ 3 ปีก่อน เขาเริ่มต้นครอบครัวใหม่กับนาเพื่อนบ้าน เรื่องราวของจำลองถูกเล่ากันปากต่อปากทำให้ครอบครัวของนาไม่ยอมรับเขา จำลองจึงต้องพิสูจน์ตนเองด้วยการไม่กลับไปดื่มอีกและขยันทำงานมากขึ้น แต่มีวายเป็นเรื่องกลุ่มใจมาให้เขาต้องคิด เช่น เรื่องลูกชายวัย 18 ปี

ผมก็เครียด จบ ป.6 ไม่ยอมเรียนต่อ ที่นี้พ่อไปทาง แม่ไปทาง ไม่มีความอบอุ่น เกเรตามประสาเด็ก เล่นเกมบ้าง ไม่เข้าเรียนบ้างก็ต้องออก ปูก็มาได้ออกจากบ้าน เลยไปอยู่กับแม่มัน ไปติดมั่วอีก โดนจับอยู่สถานพินิจอยู่มาได้ 6 เดือนแล้ว (จำลอง สัมภาษณ์เดือนกุมภาพันธ์ 2552)

ยังมีเรื่องกิจการรองเท้าที่ขายไม่ค่อยดีนัก เพราะภาวะเศรษฐกิจในช่วงนี้ บางวันขายได้ไม่คุ้มกับที่ลงทุนเติมน้ำมันไป จำลองใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับภรรยา แต่ยังคงดื่มสุราในวันที่ตนเองรู้สึกกลุ่มหลังเลิกงานเท่านั้น และรับประทานยาของแพทย์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อไม่ให้กระทบกับการทำงานในแต่ละวัน

ชีวิตที่รุ่มร่าด้วยปัญหาทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจและปัญหาครอบครัวไม่ได้ทำให้จำลองลดละความพยายามหาทางออกให้ชีวิตตัวเอง เขาพยายามออกไปค้าขายหารายได้เสริมแต่เขาก็ยังไม่สามารถลืมตาอ้าปากได้ การดื่มสุราจนเมามายจึงช่วยให้เขาได้มีช่วงเวลานิ่งสำหรับหลีกเลี่ยงปัญหาที่เขาต้องเผชิญอย่างไร้ทางออกนี้ แม้ต่อมาเขาจะแต่งงานมีครอบครัวใหม่ พยายามพิสูจน์ตัวเองต่างๆ นานาโดยเฉพาะการเลิกดื่มสุราเพื่อให้ตนเองได้รับการยอมรับ แต่ความทุกข์ในชีวิตของเขาก็คงไม่มีที่ท่าว่าจะหมดไปทั้งเรื่องการค้าขายที่ไม่ประสบความสำเร็จ ปัญหาลูกชายที่เป็นผลมาจากความแตกร้างในครอบครัว ท่ามกลางสถานะที่สร้างความทุกข์ให้จำลองเป็นอย่างมากเขาหันไปพึ่งพาสังค์กัณฑ์หรืออย่างองค์ตุคามรวมเทพ แต่สุดท้ายสิ่งที่พอจะช่วยให้เขาได้มีที่

ทางสำหรับพักใจจากเรื่องราวความทุกข์บ้างเป็นครั้งคราวก็คือ การเลือกดื่มสุราและไขมันเป็นหลุมหลบภัยจากปัญหา แต่การดื่มเองก็ได้นำปัญหาสุขภาพใหม่ๆ มาสู่ตัวเขา ไม่พ่นให้เขาต้องหาทางแก้ไขมันอีก

เรื่องของลินดา

ลินดาอดีตนักร้องคาเฟ่ วัย 39 ปี เธอเกิดในครอบครัวชาวนาที่จังหวัดชัยภูมิ เมื่อเรียนจบชั้นประถม 6 ต้องออกจากบ้านไปหางานทำที่ต่างจังหวัด ลินดาได้ไปทำงานช่วยป้าขายอาหารตามสั่งอยู่ที่พัทยาจนเมื่ออายุได้ 15 ปี ก็กลับไปรับจ้างทำนาที่ชัยภูมิ ในวัย 19 ปี ลินดามารับจ้างร้องเพลงอยู่ในคาเฟ่แห่งหนึ่งที่จังหวัดราชบุรีตามคำชวนของเพื่อน อาชีพนักร้องนี้เองทำให้ลินดาเริ่มดื่มสุราเป็นครั้งแรกเพื่อสร้างสัมพันธ์กับลูกค้า

ตอนอายุ 19 ปีมาเป็นนักร้องคาเฟ่อยู่ราชบุรีเค้าให้วันละ 80 บาท ลำพังค่าจ้างที่ได้ไม่พอหรอก เราก็ต้องหาเอาทิปจากแขก เหล้านี้มันก็ทำให้เราเข้ากับแขกง่ายขึ้นนะ ถ้าไปสั่งแต่น้ำขวดเขาก็จะด่าเอา อยากได้เงินเขาก็ต้องกินเหล้านิดๆ หน่อยๆ เอาใจแขกเขาบ้าง เพื่อความอยู่รอด (ลินดา สัมภาษณ์เดือนเมษายน 2552)

ที่ร้านลินดาพบรักกับลูกค้าประจำคนหนึ่งของร้านและตัดสินใจแต่งงานกันในเวลาต่อมา หลังจากนั้น 1 ปี ลินดาให้กำเนิดลูกสาวคนโตและพักงานมาดูแลลูกเต็มตัวในช่วง เวลาสั้นๆ สำหรับหญิงหลังคลอดอย่างลินดา ยาดองเหล้านับเป็นตัวช่วยสำคัญที่ช่วยฟื้นฟูสภาพร่างกายให้กลับมาแข็งแรง มีน้ำมีนวล และสามารถกลับไปทำงานเป็นนักร้องคาเฟ่ได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว

ตอนพีคคลอดลูกสมัยก่อนก็จะกินพวกยาดอง พืชต้องกินเองมาเรื่อย พวกเสื้สับเอ็ดตัวนะมันช่วยพวกบำรุงร่างกาย เลือดลมเดินสะดวก ขับน้ำคาวปลา มันช่วยให้มดลูกมันเข้าอุ้งใจ ช่วงที่กินผิวมันจะใสเลย เปล่งปลั่ง หลังคลอดใหม่ๆ ฟีผอมมาก ทำอะไรนิดก็เหนื่อยโถมไปเลย ได้เสื้สับเอ็ดตัวนี้แหละมาช่วย มันทำให้เรามีแรงเลี้ยงลูก กระปรี้กระเปร่า กินข้าวได้เยอะ ยิ่งกินยิ่งอ้วน เป๊ปปเดียวเราก็กลับมาสวยเหมือนเดิม บางคนบอกว่าสวยกว่าเดิมด้วยซ้ำ (ลินดา สัมภาษณ์เดือนเมษายน 2552)

ตลอดเวลา 5 ปี เธอใช้ชีวิตร่วมกับการดื่มสุราไม่ได้เว้น การดื่มสุรากับแขกที่คาเฟ่และกลับมาดื่มยาตองเหล้าที่บ้านเพื่อให้ร่างกายไม่โทรมเตรียมพร้อมพบปะลูกค้าในวันต่อไป

ที่ร้านเราก็ต้องกินกับลูกค้า ปฏิเสธไม่ได้ เสียลูกค้าหมด แต่กินมากมันก็ทำให้เราโทรม พี่ก็เลยกินยาตองแทนมันดีกว่า ให้กินข้าวได้ พอกินแล้วก็อ้วนเลยนะ (ลินดา สัมภาษณ์เดือนเมษายน 2552)

แม้ลินดาจะออกจากงานมาแล้ว เธอก็ยังคงดื่มยาตองเหล้าอยู่ตลอดไม่วางเว้นเป็นเวลา 20 ปีเต็ม จนร่างกายของเธอผ่ายผอมทรุดโทรมลงไปมากและมาพบว่าตนเองป่วยด้วยโรคพิษสุราเรื้อรังกลายมาเป็นผู้ป่วยคนหนึ่งของคลินิกรุ่งอรุณ

ตอนนั้นพี่รู้สึกตัวเองไม่ไหวแล้ว โทรมมาก อยู่ดีๆ มันก็ใจสั่นขึ้นมา แถมมีอาการหวิวว่ หลอนๆ เหมือนโดนผีหลอก พี่อยากได้น้ำเกลือสักกระปุกหนึ่งเลยตัดสินใจมาหาหมอที่โรงพยาบาลแถวบ้าน แต่เค้าก็ส่งตัวพี่มาที่นี่ อยู่ในนี้ก็สนุกดีเหมือนกันมีทำกิจกรรมที่พาเขาให้เดินอะไรก็ตามแบบนั้น มีกลองมาตี ก็ดีนะสนุกแต่พี่คิดถึงบ้าน คิดถึงลูกมากกว่า (ลินดา สัมภาษณ์เดือนเมษายน 2552)

การเข้ารับการรักษาตัวที่คลินิกรุ่งอรุณช่วยให้อาการเจ็บป่วยของลินดาบรรเทาลงได้มาก จนเธอสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้เกือบเป็นปกติ ทว่าความเจ็บป่วยที่หายไปกลับถูกแทนที่ด้วยปัญหาใหม่ที่สร้างความเจ็บซ้ำให้เธออย่างแสนสาหัส เมื่อทราบว่าสามีของเธอไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นระหว่างที่เธอเข้ารับการรักษาที่คลินิก โดยได้รับเหตุผลจากสามีว่า เขาไม่พอใจที่เธอไม่เชื่อฟังคำตักเตือนของเขาที่ไม่ให้เธอไปข้องเกี่ยวกับสุรา เขาจึงไม่อาจทนอยู่กับหญิงอื่นได้อย่างเธอได้ ความหวังที่จะมีชีวิตใหม่ ได้อยู่กันอย่างพร้อมหน้า พ่อ แม่ ลูก ภายหลังเข้ารับการรักษาของลินดาพังทลายลงทันที ปัญหาที่เผชิญอยู่เบื้องหน้าคือภาระอันหนักอึ้งสำหรับผู้หญิงตัวคนเดียวที่ต้องทำงานรับจ้างเลี้ยงปากท้องสองแม่ลูกด้วยค่าแรงเพียงวันละ 100 บาท

พี่พยายามจะเลิกให้ได้ เห็นใจเขาใจแฟนเขาก็อยู่กับเรามาเนิ่นนาน แต่พอมารู้เรื่องที่ว่า ผัวไปมีเมียอื่นนะ มันเหมือนล้มทั้งยืนนะ พอไปถามเค้าว่าเราไม่ดีตรงไหน พี่โดนตอกกลับมาแรงๆ ว่าเค้าไม่อยากจะยุ่งไม่อยากดูแลชีวิตพี่อย่างพี่ ไม่ให้กินเหล้าพี่ก็ยังกิน ไข่

ที่ป่วยก็เพราะพี่แสร้งเองทั้งนั้น พี่ไม่รู้จะทำอะไรผิดนักหนา เรากินเหล้าก็ไม่เคย
เลยนะที่จะบกพร่อง อย่างเค้าวัยพี่ดูแลเค้าทุกอย่าง หาข้าวหายาให้ ไหนจะลูกไหน
จะผิว พี่ไม่เคยบ่น พอเราไม่สบายบ้างพี่กลับโดนทิ้งให้อยู่กับลูกสองคน ไปรับจ้างเป็น
แม่บ้านได้ค่าแรงวันละร้อยกินกันสองปากมันลำบากจริงๆ (ลินดา สัมภาษณ์เดือน
เมษายน 2552)

เรื่องราวของลินดาสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างสุรากับการประกอบอาชีพ การดื่ม
ของลินดาเป็นไปเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเธอกับลูกค้า และให้การทำงานเป็นไปอย่าง
ราบรื่น ขณะที่ยาดองเหล้าเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตเธอภายหลังจากที่เธอประสบอุบัติเหตุความเป็นแม่
ลินดาดื่มยาดองเหล้าเพื่อรักษาสุขภาพ บำรุงร่างกาย เพื่อจะได้มีเรี่ยวแรงดูแลลูกน้อย ส่วน
ผลข้างเคียงต่างๆ ที่ทำให้ลินดามีรูปร่างผิพรรณงดงามขึ้นก็เป็นส่วนหนึ่งให้เธอใช้มันตลอดมา
เพราะเห็นว่าจะช่วยเสริมในเรื่องหน้าที่การงานของเธอได้ จนกระทั่งเธอติดและป่วยเป็นโรคพิษ
สุราเรื้อรังในที่สุด

ความเจ็บป่วยของปัจเจกคือความเจ็บป่วยของสังคม

เรื่องเล่าความเจ็บป่วยของผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังที่ได้กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าผู้ป่วย
หลายคนใช้ความพยายามอย่างหนักในเลิกดื่มสุราและกลับมาเป็น “คนดี” แบบที่สังคมคาดหวัง
เช่น เป็นสามีที่ดี เป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดี เป็นภรรยาที่ดี อย่างเรื่องราวของนาวันผู้ป่วยอายุมากที่
อยากหายป่วยจึงพยายามเข้ามารับยาที่คลินิกอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็ต้องตกงานและรู้สึกเสียใจที่ตน
ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัวที่ดีได้และปล่อยให้ภรรยาดูแลค่าใช้จ่ายในบ้านแต่เพียงผู้
เดียว ฉัตรชัยที่พยายามเลี่ยงการพบปะสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนขณะเข้ารับการรักษาเพื่อจะได้
กลับมาช่วยภรรยาทำงานหาเงินอีกครั้ง จำลองที่พยายามเลิกสุราและหันสร้างเนื้อสร้างตัวเพื่อให้
เป็นที่ยอมรับของคนรอบข้าง และลินดาอยากเป็นภรรยาที่ดีของสามีจึงพยายามจะไม่กลับไปดื่ม
ยาดองเหล้าอีก เป็นต้น

ความพยายามในการกลับมาทำหน้าที่และบทบาทที่ดีของตนเองหลังความเจ็บป่วย
ด้วยการเลิกดื่มสุราอย่างจริงจัง เป็นเรื่องที่ยากยิ่งเนื่องจากผู้ป่วยส่วนใหญ่ต้องใช้ชีวิตอยู่
ท่ามกลางสังคมที่ตีตราผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังว่าเป็นคนไม่ดี ไม่รับผิดชอบ ไม่รักตัวเอง ภาพเหมารวม
เชิงลบดังกล่าวก็มีส่วนอย่างยิ่งต่อความเป็นไปได้ในการเลิกดื่มสุรา เรื่องของผู้ป่วยหลายคนแสดง

ให้เห็นว่า ความตั้งใจดีที่จะเลิกดื่มสุราของพวกเขาจำเป็นต้องล้มเหลว เมื่อพบว่าตนกลายเป็นคนไม่พึงปรารถนาสำหรับคนรอบข้าง เช่น ลินดาที่ถูกสามีมองว่าเธอไม่รักตัวเอง ไม่ใช่แม่ที่ดีของลูก จึงหนีไปมีภรรยาใหม่โดยไม่เหลือโอกาสให้เธอได้กลับมาทำหน้าที่เป็นแม่และภรรยาที่ดีในแบบที่สามีต้องการ จำลองและนาวินที่ขาดโอกาสในการกลับเข้าสู่ระบบการทำงานและการทำหน้าที่รับผิดชอบครอบครัว ขณะที่ทองมิกก็ยังไร้หนทางที่จะช่วยลูกชายให้กลับมาเป็นเด็กดีได้ในฐานะพ่อ เป็นต้น ความกดดันเหล่านี้จึงกลายเป็นสิ่งทำให้ผู้ป่วยต้องกลับมาใช้สุราเป็นที่พึ่งอีกครั้ง

นอกจากสังคมจะไม่พร้อมรับผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังให้กลับมาอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากการตีตราหรือทำให้ผู้ป่วยกลายเป็นอื่นแล้ว อาชีพที่ต้องสัมพันธ์กับการดื่มสุราอย่างเลียงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อให้มีกำลังกระปรี้กระเปร่า เพื่อผ่อนคลายหลังการทำงานหนัก หรือเพื่อสร้างสัมพันธ์กับลูกค้า และใช้สุราเพื่อเป็นยาบำรุง อย่างในกรณีของทองมิกช่างก่อสร้าง ฉัตรชัยคนรับจ้างเป็นผู้ช่วยพ่อครัวร้านรับจัดโต๊ะจีน นาวินแรงงานที่ใช้เวลากว่าครึ่งชีวิตเป็นลูกจ้างในเรือและลินดานักร้องคาเฟ่ เป็นต้น ต่างก็มีส่วนทำให้โอกาสที่ผู้ป่วยเลิกดื่มสุราได้ยากขึ้น เพราะอาชีพเหล่านี้ทำให้ผู้ป่วยสัมพันธ์ข้องเกี่ยวกับคนกลุ่มต่างๆ เช่น คนในชุมชน เพื่อนร่วมงาน นายจ้าง ลูกค้า ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์เพื่อประโยชน์ในการทำงานแล้ว การดื่มสุราร่วมกับคนกลุ่มดังกล่าวยังมีผลทางใจต่อผู้ป่วย โดยทำให้พวกเขารู้สึกมีคุณค่าและเป็นที่ต้องการของใครๆ อยู่บ้าง เช่น ฉัตรชัยที่มักได้รับเชิญให้ไปร่วมงานสังสรรค์พบปะกับเพื่อนร่วมชุมชน ลินดาเป็นที่ชื่นชมของลูกค้า เพราะเธอไม่ขัดที่จะร่วมดื่มสุรากับลูกค้าของเธอ เป็นต้น

เรื่องราวการไม่สามารถเลิกดื่มสุราของผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังเหล่านี้บอกเล่าให้เราเห็นว่า การใช้ยาในการรักษาเพียงอย่างเดียวไม่สามารถช่วยให้พวกเขาเลิกดื่มสุราได้อย่างเด็ดขาด (ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4) และเป็นเรื่องยากยิ่งที่ผู้ป่วยจะแยกตัวออกจากสังคมที่พวกเขาอยู่และต้องเจ็บป่วยจากการมีสุรากระจายอยู่ในทุกหน่วยของสังคม แม้กระทั่งในบ้าน การรักษาที่แยกส่วนและการรักษาโรคพิษสุราเรื้อรังที่ให้ความสนใจแต่การเลิกดื่มสุราของผู้ป่วยเพียงผู้เดียว เพื่อไม่ให้ร่างกายแย่ลงอีก ขณะที่พื้นที่ทางสังคมอื่นๆ ที่ผู้ป่วยมีชีวิตร่วมอยู่กลับกีดกันและตีตราพวกเขาให้กลายเป็นอื่น ซึ่งทำให้คนเหล่านี้ไม่มีโอกาสจะหายขาดจากโรคและก้าวพ้นจากความเจ็บป่วยของสังคมที่พวกเขาดำรงอยู่ได้นั่นเอง ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่าความเจ็บป่วยของปัจเจกชนไม่สามารถแยกขาดจากความเจ็บป่วยที่สังคมได้ และเป็นหน้าที่สำคัญของสถาบันและคนในสังคมที่เข้าร่วมมือกันสร้างความเข้าใจและรับผิดชอบต่อความทุกข์ของปัจเจกโดยเฉพาะผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรัง ในฐานะที่เป็นความทุกข์ของสังคมโดยรวมให้มากขึ้น เพื่อให้พวกเขาสามารถกลับมาใช้ชีวิตที่ดีในสังคมอีกครั้ง